

DOI: 10.5281/zenodo.6772816

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Innovative Technologies as a Factor in Enhancing the Quality of Preschool Education

Iryna Lutsenko

DSc. in Pedagogy, Professor

Institute of Education Problems of the National Academy
of Pedagogical Sciences of Ukraine

sofiras@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-8360-9943>

Abstract

This article discusses the relevance of the problem of ensuring the quality of preschool education. The link between ensuring the quality of education and fulfillment of the requirements of the State Standard – the basic component of preschool education is revealed. Organization of quality educational process in pre-school educational institutions is considered by the author in the context of competence, medium, technological approaches.

The author reveals the role of innovative pedagogical technologies in mastering the new content of preschool education, the formation of key competencies identified in the new edition of the basic component of preschool education. The author reveals the role of innovative technologies, which are based on search-and-create ways of interaction with children, as those most directly aimed at identifying the potential of modern pre-schooler, and concludes about their important role in continuous improvement of quality pre-school education.

Key words: *innovative technologies, educational process, quality of preschool education.*

Вступ

Проблему якості дошкільної освіти як невід'ємного складника системи національної освіти необхідно визнати пріоритетною, оскільки саме дошкільна освіта забезпечує успішний освітній старт дитини. Якісна дошкільна освіта містить невичерпний розвивальний потенціал для всебічного розвитку, зростання дитини як особистості, її соціалізації, оволодіння життєво важливими навичками, здобуття результатів навчання, що необхідні на наступному рівні освіти.

Як комплекс характеристик освітнього процесу, якість не є незмінним параметром, а процесом їх безперервного вдосконалення та взаємної узгодженості. Важливу роль у процесі постійного підвищення якості освіти відіграють технології, які покликані реалізовувати зміст дошкільної освіти.

Мета статті – визначити та обґрунтувати вплив інноваційних технологій на процес підвищення якості дошкільної освіти.

Методи та методики дослідження

У процесі визначення впливу інноваційних технологій на процес підвищення якості дошкільної освіти та його обґрунтування використовувались такі теоретичні методи: 1) аналіз законодавчо-правових актів, вітчизняних і зарубіжних науково-методичних джерел; 2) систематизація даних теоретичного аналізу та їх узагальнення.

Результати

У Законі України «Про освіту» подано загальне визначення терміну «якість освіти», яке є більш загальною основою для утворення вужчого за змістом поняття, а саме – «якість дошкільної освіти». Так, якість освіти тлумачиться як відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг (Закон України «Про освіту», 2022).

У галузі дошкільної освіти Державним стандартом є Базовий компонент дошкільної освіти, у якому затверджено результати навчання – компетентності дитини за відповідними освітніми напрямками (Базовий компонент дошкільної освіти, 2021). В Україні оновлення змісту дошкільної освіти відбувається орієнтовно кожні десять років. Відтак, нова редакція Базового компонента є нормативною основою для розроблення програмно-методичного забезпечення освітнього процесу, а також інноваційних педагогічних технологій, які покликані забезпечити засвоєння визначеного змісту дошкільної освіти у формі ключових для дитини компетентностей.

У пропозиціях Європейської комісії щодо ключових показників Європейської рамки якості дошкільної освіти та догляду, зазначено, що якість дошкільної освіти розглядається як комплексне явище, а заходи щодо її досягнення та подальшого розвитку стосуються структури дошкільної освіти, практик і результатів надання освітніх послуг. У рекомендаціях Європейської Комісії щодо високоякісних систем дошкільної освіти та догляду наголошується на тому, що якісна освіта має бути зорієнтована на дитину і важливу роль у цьому відведено освітньому середовищу.

Воднораз з компетентнісним підходом до розвитку дитини актуальним для організації освітньої практики визнано середовищний підхід. Практичне впровадження середовищного підходу в закладах дошкільної освіти обґрунтовано реалізовувати з урахуванням індивідуально-типологічних особливостей дитини (Луценко, Рейпольська, 2021). Це дозволить, зокрема, підвищити його мотивуючу складову.

Окрім змісту, специфіку дошкільної освіти визначають особливості педагогічної взаємодії і спілкування з дітьми в освітньому процесі. Тому технологічному підходу, який реалізується в процесі освітньої діяльності як багаторазове ефективне відтворення алгоритму дій педагога, важливо відводити провідну роль. Різні технології характеризуються способами, з допомогою яких можна досягти визначених педагогічних цілей.

Структурними компонентами освітнього процесу є цілі, зміст, методи, засоби, форми його організації, які не є автономними й незалежними одне від одного, а тому мають реалізовуватися у взаємозв'язку. Забезпечити їх якісне взаємоузгодження покликані інноваційні педагогічні технології, ефективність яких традиційно оцінюється шляхом оцінювання досягнень – очікуваних результатів освітньої діяльності. Водночас зорієнтованість на заданий результат – це зорієнтованість на зразок, вже відоме, а отже минуле. Тому потрібні інноваційні педагогічні технології нового покоління, які забезпечать нові способи організації і педагогічної взаємодії, зокрема, в обновлюваних самими дітьми видах дитячої діяльності.

Інноваційність технологій визначають: нові підходи, що складають концептуальні засади технології, сучасні педагогічні цілі або оновлений освітній зміст. Прикладом таких інноваційних педагогічних технологій є особистісно орієнтовані, здоров'язберігаючі. Інноваційними вважаємо технології взаємодії з дітьми, що спрямовані не тільки на досягнення заданого результату, а й на спільне (педагога з дітьми або групи дітей) вироблення самого способу – послідовності пошуково-творчих дій досягнення поставлених дітьми цілей, здійснення діяльності, яку вони ініціювали. Результат такої взаємодії, дитячої діяльності не може бути точно прогнозований і повністю вимірний. Він буде різний для кожної дитини, залежатиме від попередньо здобутих нею знань, навичок, особистісного досвіду, але не буде тотожним з ними.

Інноваційні технології, побудовані на пошуково-творчих способах взаємодії з дітьми, найкраще спрямовані на виявлення потенціалу сучасного дошкільника. Якщо перша група інноваційних технологій забезпечує якість сучасної дошкільної освіти з урахуванням визначених та діагностованих освітніх результатів, то друга група – зорієтована на створення нової якості дошкільної освіти, яка спрямована у майбутнє, визначає перспективу, яку задає

нове покоління. Ці групи технологій не заперечують, а взаємодоповнюють одна одну.

Висновки

Якість дошкільної освіти виявляється насамперед у закладах дошкільної освіти, у тому як практично якісно реалізуються її особливості. Однак, якість освітньої діяльності закладів дошкільної освіти також забезпечується на кожному з рівнів національної системи дошкільної освіти: галузевому законодавчому і управлінському, науковому і методичному. Важливим чинником підвищення якості дошкільної освіти є інноваційні педагогічні технології. Їх розроблення є результатом забезпечення якості дошкільної освіти на науково-методичному рівні.

Література

- Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) нова редакція від 12.01.2021. № 33.
[URL:https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20B](https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20B)
- Луценко І. О. Рейпольська О. Д. Реалізація індивідуально-типологічного підходу до організації спілкування і дитячої діяльності у предметно-ігровому середовищі Освітній дискурс: збірник наукових праць / Голов. ред. О. П. Кивлюк. – Київ : ТОВ “Науково-інформаційне агентство “Наука-технології-інформація”, 2021. – Випуск 36 (8-9). – С. 61-71
- Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII.
[URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text) (дата звернення: 01.04 2022).

